

Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2005/2

Hans Langenberg

In het tweede kwartaal van 2005 vond voor het eerst in twee jaar geen verdere daling plaats van het aantal banen. Ook is de werkloosheid gestabiliseerd. Wel was er een stagnatie in de toename van het aantal openstaande vacatures. Het volume van het BBP steeg fors, nadat het in het voorafgaande kwartaal was afgenomen. De loonontwikkeling bleef gematigd.

1. Werkgelegenheid

Het aantal banen is niet verder gedaald. In het tweede kwartaal van 2005 waren er gemiddeld 4 duizend banen van werknemers meer dan in het voorafgaande kwartaal (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Hiermee lijkt een einde te zijn gekomen aan een banenverlies dat twee jaar duurde.

Ten opzichte van een jaar eerder nam het aantal banen nog wel af. Er waren in het tweede kwartaal 41 duizend banen minder dan in het overeenkomstige kwartaal van 2004. Omgerekend naar arbeidsjaren bedroeg het verlies 47 duizend. Dit komt neer op 0,8 procent.

Ten opzichte van het voorafgaande kwartaal nam het aantal banen in het bedrijfsleven af met 4 duizend (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Gezien de voorliggende periode mag dit verlies bescheiden worden genoemd. In de periode 2002–2004 verloor het bedrijfsleven gemiddeld bijna 30 duizend banen per kwartaal. De collectieve sector kende in de jaren 2001–2003 een sterke banengroei die inmiddels is ingezakt tot een matige groei. In het tweede kwartaal van 2005 kwamen er in de collectieve sector 8 duizend banen bij.

2. Vacatures

Het aantal openstaande vacatures is in het tweede kwartaal van 2005 niet verder gegroeid. Er waren 4 duizend vacatures minder dan in het voorafgaande kwartaal (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Deze daling volgt op een periode van anderhalf jaar waarin het aantal vacatures steeg. Ten opzichte van de overeenkomstige periode een jaar eerder waren er in het tweede kwartaal 18 duizend vacatures

Staat 1
Kerncijfers arbeidsmarkt

	2005		2003				2004				2005	
	1e kw	2e kw	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	1e kw	2e kw
<i>Stand</i>	<i>Verandering t.o.v. een jaar eerder</i>											
	x 1 000											
Banen van werknemers	7 317	7 437*	18*	-30*	-64*	-110*	-136*	-131*	-120*	-75*	-75*	-41*
Arbeidsvolume van werknemers	5 611	5 667*	-15*	-48*	-72*	-78*	-116*	-109*	-99*	-86*	-71*	-47*
Openstaande vacatures ¹⁾	154	154	-54	-37	-34	-27	-2	11	28	26	33	18
Ontstane vacatures	217	212	-36	-25	-19	-10	1	28	27	24	39	9
Vervulde vacatures	183	212	-25	-43	-22	-17	-23	15	10	26	32	24
Potentiele beroepsbevolking	10 984	10 993*	60*	55*	50*	44*	55*	52*	46*	46*	25*	26
w.v.												
beroepsbevolking	7 344	7 391*	112*	55*	41*	34*	-41*	-10*	31*	22*	2*	-6
w.v.												
werkzaam	6 826	6 897*	23*	-52*	-40*	-66*	-171*	-100*	-24*	-35*	-15*	-13
werkloos	518	494*	89*	107*	81*	99*	130*	90*	55*	57*	17*	8
WW-uitkeringen ¹⁾	341	.	58	68	79	83	74	68	48	37	29	.
Instroom WW	113	.	28	20	23	18	2	-3	-6	6	5	.
Uitstroom WW	98	.	9	10	12	14	12	8	17	18	10	.
<hr/>												
<i>Na verwijdering van seizoeninvloeden (indien aanwezig)</i>												
<i>Stand</i>	<i>Verandering t.o.v. een kwartaal eerder</i>											
	x 1 000											
Banen van werknemers	7 405	7 409*	8*	-37*	-30*	-51*	-18*	-32*	-17*	-11*	-15*	4*
Openstaande vacatures ¹⁾	141	137*	-12	-1	-22	6	14	9	4	3	13*	-4*
Werkloze beroepsbevolking	495	494*	12*	46*	12*	29*	45*	4*	-22*	29*	3*	-2*
WW-uitkeringen ¹⁾	328*	.	24	26	20	16	11	22	0	3	3*	.
Bijstandsuitkeringen van thuiswonenden onder de 65 jaar ¹⁾²⁾	337*	-1	-2	1*	0*	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ¹⁾³⁾	950	.	-1	-3	-4	-3	-10	-4	-4	-4	-10	.
Instroom arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	12	.	-2	-3	-2	1	-2	1	-1	0	-6	.
Uitstroom arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	21	.	2	0	0	-1	1	-3	1	-1	0	.

¹⁾ Aan het eind van het kwartaal.

²⁾ Exclusief administratieve vertraging.

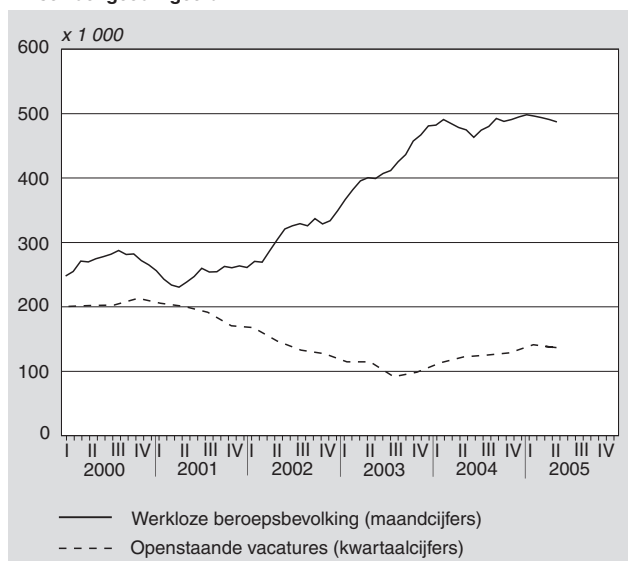
³⁾ De arbeidsongeschiktheidsregelingen omvatten WAO, WAZ en Wajong.

meer. Het aantal openstaande vacatures aan het eind van het tweede kwartaal bedroeg 154 duizend.

Dat het aantal vacatures in het tweede kwartaal niet verder is gegroeid komt omdat de toename van het aantal ontstane vacatures stakte. Er ontstonden slechts 9 duizend vacatures meer dan in de overeenkomstige periode van 2004. In het eerste kwartaal bedroeg de overeenkomstige toename nog 39 duizend. Het aantal vervulde vacatures nam nog wel behoorlijk toe. Er werden 24 duizend vacatures meer vervuld dan in het tweede kwartaal van 2004. In totaal ontstonden er in het tweede kwartaal 212 duizend vacatures en er werden eveneens 212 duizend vacatures vervuld.

De vacaturegraad, het aantal vacatures op de duizend banen, bedroeg in het tweede kwartaal 23. De vacaturegraad loopt het laatste jaar geleidelijk op.

1. Werkloze beroepsbevolking en aantal openstaande vacatures, seizoengecorrigeerd

3. Werkloosheid

De werkloosheid is gestabiliseerd. Ten opzichte van het voorafgaande kwartaal waren er in het tweede kwartaal van 2005 bijna 2 duizend werklozen minder (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Ten opzichte van het overeenkomstige kwartaal van 2004 nam het aantal werklozen nog wel toe, met 8 duizend. Er waren in het tweede kwartaal gemiddeld 494 duizend werklozen. Dit komt neer op 6,7 procent van de beroepsbevolking.

De beroepsbevolking groeide in het tweede kwartaal met 10 duizend ten opzichte van een kwartaal eerder (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Deze stijging volgt op twee achtereenvolgende dalingen (op kwartaalbasis). De stijging hangt samen met een toename van de bevolking van 15–64 jaar van 8 duizend ten opzichte van een kwartaal eerder. De bruto participatiegraad bleef vrijwel gelijk (67,2 procent).

Cijfers over het aantal WW-uitkeringen in het tweede kwartaal waren bij het afsluiten van dit artikel nog niet bekend. Uit cijfers t/m april 2005 blijkt dat het aantal uitkeringen na een daling begin dit jaar weer licht is opgelopen. Cijfers

over het aantal bijstandsuitkeringen voor personen jonger dan 65 jaar in het tweede kwartaal zijn evenmin bekend. In de periode januari–april 2005 lag dit aantal vrijwel stabiel op 336 duizend.

4. Arbeidsongeschiktheid en ziekteverzuim.

Vanwege de overgang op een nieuwe statistiek zijn er nog geen nieuwe cijfers over het ziekteverzuim beschikbaar. Cijfers over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in het tweede kwartaal van 2005 waren bij het afsluiten van dit artikel evenmin beschikbaar. Uit gepubliceerde cijfers t/m mei 2005 blijkt dat het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen versneld aan het dalen is.

5. Lonen en prijzen

De cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen stegen in het tweede kwartaal met 0,6 procent ten opzichte van een jaar eerder. Deze bescheiden ontwikkeling houdt al enkele kwartalen aan. De cao-loonontwikkeling kwam zowel bij particuliere bedrijven als de gesubsidieerde sector uit op 0,7 procent. Het cao-cijfer voor het totaal is gebaseerd op 57 procent van de in de statistiek opgenomen cao's. Het percentage afgesloten cao's lag een tijd lang erg laag, omdat veel cao's vertraagd werden afgesloten. De laatste maanden loopt het percentage echter weer op. Ongeveer acht op de tien werknemers vallen onder een cao. De contractuele loonkosten per maand stegen in het tweede kwartaal met 1,1 procent ten opzichte van een jaar eerder. De contractuele loonkostenstijging ligt nog altijd boven de loonstijging wegens stijging van de werkgeverspremies voor met name pensioen. Het verschil met de stijging van de cao-lonen is de laatste kwartalen wel kleiner geworden wegens verlaging van de WAO-premies voor werkgevers. De feitelijke loonkosten per arbeidsjaar stegen in het tweede kwartaal met gemiddeld 2,4 procent ten opzichte van een jaar eerder.

6. Conjunctuur

Het volume van het Bruto Binnenlands Product kwam in het tweede kwartaal 1,2 procent hoger uit dan het voorafgaande kwartaal (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). In het eerste kwartaal kromp de economie nog met 0,8 procent. Ten opzichte van een jaar eerder groeide de economie met 1,3 procent. Tezamen met de krimp van het arbeidsvolume in diezelfde periode (0,8 procent) impliceert dit dat de arbeidsproductiviteit fors is gestegen. Hierbij zij aangetekend dat zelfstandigen bij kwartaalcijfers over het arbeidsvolume buiten beschouwing blijven.

De economische groei wordt vooral gedragen door de uitvoer; deze groeide ten opzichte van een jaar eerder met 5,5 procent. In mindere mate droegen ook de investeringen in vaste activa bij aan de groei. Deze namen toe met 2,6 procent. De consumptieve bestedingen blijven al twee jaar op vrijwel hetzelfde niveau.

De consumentenprijzen lagen in het tweede kwartaal 1,5 procent boven die in het overeenkomstige kwartaal van 2004. De stijging is iets lager dan die in het eerste kwartaal.

Staat 2
Kerncijfers arbeidsmarkt (vervolg)

	2003				2004				2005	
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	1e kw	2e kw
	%									
Volumemutatie van het BBP ten opzichte van het voorafgaande kwartaal	0,1*	-0,5*	0,1*	0,6*	0,8*	0,3*	0,6*	0,1*	-0,8*	1,2*
Ontwikkeling cao-lonen per maand ¹⁾	3,3	3,0	2,6	2,4	1,7	1,4	0,9	0,7	0,7*	0,6*
Ontwikkeling contractuele loonkosten per maand	3,9	3,5	3,1	3,0	2,8	2,6	2,3	2,1	1,3*	1,1*
Ontwikkeling consumentenprijzen	2,4	2,0	2,0	1,9	1,2	1,5	1,1	1,3	1,7	1,5
Vacaturegraad ²⁾	18	18	12	14	18	20	16	18	23	23
Werkloosheid	5,0*	5,3*	5,4*	5,6*	6,8*	6,6*	6,1*	6,4*	7,1*	6,7*
Werkloosheid, na verwijdering van seizoeninvloeden	4,7*	5,3*	5,5*	5,9*	6,5*	6,6*	6,2*	6,6*	6,7*	6,7*
Ziekteverzuim bij particuliere bedrijven	5,3	4,7	4,1	4,9	5,1

¹⁾ Inclusief bijzondere beloningen.

²⁾ Aantal openstaande vacatures op de duizend banen.

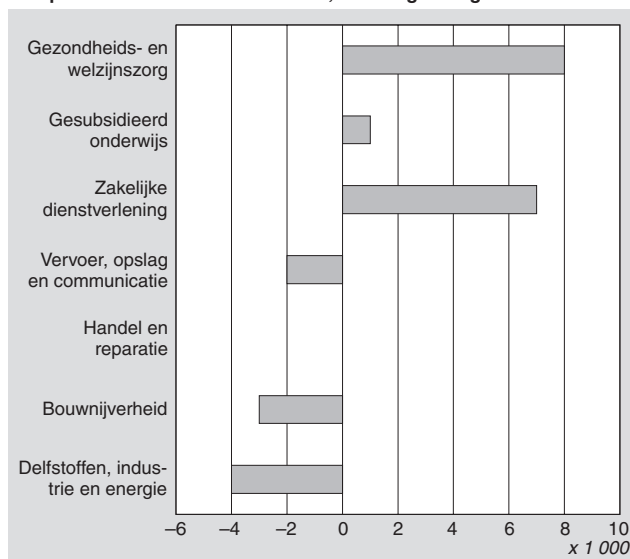
7. Verschillen tussen bedrijfstakken

Het aantal banen van werknemers is voor het eerst sinds twee jaar niet verder gedaald. Er was nog wel een lichte daling van het aantal banen in het bedrijfsleven (4 duizend), maar hier stond een lichte toename van het aantal banen in de collectieve sector tegenover (8 duizend). Het banenverlies in het bedrijfsleven loopt terug vanaf het tweede kwartaal van 2004. De banengroei in de collectieve sector schommelt de laatste twee jaar rond de 3 duizend per kwartaal. In de jaren daarvoor groeide de collectieve sector nog met 25 duizend banen per kwartaal. Binnen de collectieve sector blijft de banengroei de laatste anderhalf jaar beperkt tot de zorgsector. Bij het openbaar bestuur is sprake van banenverlies.

De lichte afname van het aantal banen in het bedrijfsleven is het gecombineerde effect van een afnemend banenverlies in vrijwel alle bedrijfstakken, gevoegd bij een oplopend aantal banen in de zakelijke dienstverlening. Deze stijging is het gevolg van een toegenomen inzet van uitzendkrachten.

Het aantal openstaande vacatures is in het tweede kwartaal voor het eerst sinds anderhalf jaar wat afgenomen. De

2. Mutatie aantal banen van werknemers: tweede kwartaal 2005 ten opzichte van een kwartaal eerder, seizoengecorrigeerd

afname betrof zowel het bedrijfsleven als de collectieve sector. Binnen het bedrijfsleven was er alleen in de industrie sprake van een lichte groei. Dat het aantal vacatures niet steeg komt vooral doordat de toename in het aantal ontstane vacatures stagneerde. In het bedrijfsleven ontstonden slechts 7 duizend vacatures meer dan in het tweede kwartaal van 2004. In het eerste kwartaal was de overeenkomstige toename nog 33 duizend. Met name in de horeca en de zakelijke dienstverlening vlakke de groei van het aantal ontstane vacatures sterk af.

Verreweg de meeste vacatures staan open in de zakelijke dienstverlening (40 duizend). Ook de handel kent een fors aantal vacatures (24 duizend). Dit zijn tevens de bedrijfstakken waarin in het tweede kwartaal de meeste vacatures zijn ontstaan.

8. Verschillen tussen demografische groepen

De totale werkloosheid was in het tweede kwartaal zo goed als stabiel. Er was een lichte daling van de werkloosheid onder vrouwen (met 3 duizend) en een lichte stijging van die onder mannen (met 2 duizend). De laatste kwartalen vertoont de werkloosheid naar geslacht een wisselend beeld. Ten opzichte van een jaar eerder is het aantal werkloze vrouwen verder gestegen, terwijl het aantal werkloze mannen vrijwel onveranderd is gebleven. Relatief gezien was er in het tweede kwartaal sprake van een zeer lichte stijging van de werkloosheid onder zowel vrouwen als mannen. In het tweede kwartaal was 6,0 procent van de mannen werkloos, tegen 7,7 procent van de vrouwen.

De verschillen in werkloosheidsontwikkeling tussen mannen en vrouwen worden sterk bepaald door verschillen in de ontwikkeling van de beroepsbevolking. Terwijl de omvang van de mannelijke beroepsbevolking de laatste jaren daalt, neemt het aantal vrouwelijke leden van de beroepsbevolking nog altijd toe. Qua werkgelegenheidsontwikkeling is het beeld voor vrouwen dan ook gunstiger dan voor mannen. In het tweede kwartaal nam ten opzichte van een jaar eerder het aantal door mannen bezette banen af met 52 duizend, terwijl het aantal door vrouwen bezette banen toenam met 10 duizend. De verschillen worden vooral veroorzaakt doordat een aanzienlijk aantal vrouwen in het tussenliggende jaar werk heeft gekregen in de zorg, terwijl

mannen op grote schaal banen hebben verloren in de industrie en de bouwnijverheid.

In het tweede kwartaal nam ten opzichte van het voorgaande kwartaal alleen het aantal werkloze 45–64-jarigen nog toe (gecorrigeerd voor seizoeninvloeden). Het aantal werklozen in de lagere leeftijdsgroepen nam af. Ten opzichte van een jaar eerder nam alleen het aantal werkloze 15–24-jarigen af. Het aantal werkloze 25–44-jarigen bleef stabiel, terwijl het aantal werkloze 45–44-jarigen toenam. Relatief gezien nam in het tweede kwartaal alleen de werk-

loosheid in de hoogste leeftijdsgroep verder toe. De jeugdwerkloosheid en de werkloosheid onder 25–44-jarigen bleef vrijwel gelijk. De jeugdwerkloosheid kwam in het tweede kwartaal uit op 13,9 procent.

Ook de werkloosheidsontwikkeling naar leeftijd wordt sterk bepaald door de ontwikkeling van de beroepsbevolking. De laatste jaren neemt de omvang van de jongere en middelbare beroepsbevolking af. Alleen de omvang van het oudere deel van de beroepsbevolking blijft vrijwel onverminderd doorgroeien.

Sociaal-economische kerncijfers

	Basis c.q. eenheid	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1. Werkgelegenheid							
Werkzame personen	1 000	.	.	8 282	8 324	8 274*	8 157*
Werknemers	1 000	.	.	7 152	7 199	7 153*	7 041*
Zelfstandigen	1 000	.	.	1 130	1 125	1 121*	1 116*
Banen van werknemers	1 000	.	.	7 559	7 607	7 561*	7 445*
Landbouw en visserij	1 000	.	.	136	137	135*	134*
Industrie en bouwnijverheid	1 000	.	.	1 478	1 451	1 398*	1 335*
Commerciële dienstverlening	1 000	.	.	3 684	3 654	3 578*	3 517*
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	.	.	2 260	2 365	2 450*	2 459*
Mannen	1 000	.	.	4 283	4 263	4 151*	4 069*
Vrouwen	1 000	.	.	3 275	3 344	3 409*	3 376*
Vacatures	1 000	172	203	197	149	109	118
Landbouw en visserij	1 000	3	3	3	3	2	3
Industrie en bouwnijverheid	1 000	37	47	41	28	17	17
Commerciële dienstverlening	1 000	94	110	106	76	59	67
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	37	42	47	42	32	31
2. Beroepsbevolking en werkloosheid							
Beroepsbevolking	1 000	7 069	7 187	7 314	7 427	7 510	7 516*
Mannen	1 000	4 233	4 275	4 317	4 358	4 368	4 335*
Vrouwen	1 000	2 836	2 912	2 997	3 069	3 142	3 181*
Werkzame beroepsbevolking	1 000	6 768	6 917	7 062	7 125	7 114	7 037*
Mannen	1 000	4 105	4 161	4 209	4 211	4 162	4 088*
Vrouwen	1 000	2 663	2 755	2 853	2 914	2 952	2 949*
Werkloze beroepsbevolking	1 000	301	270	252	302	396	479
Mannen	1 000	128	114	109	147	206	247
Vrouwen	1 000	173	157	143	155	190	233
Werkloze beroepsbevolking	%	4,3	3,8	3,4	4,1	5,3	6,4
Mannen	%	3,0	2,7	2,5	3,4	4,7	5,7
Vrouwen	%	6,1	5,4	4,8	5,0	6,1	7,3
3. Sociale zekerheid							
WW-uitkeringen	1 000	249	204	177	182	249	310
Bijstandsuitkeringen, jonger dan 65 jaar	1 000	380	348	327	319	328	337
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	1 000	915	942	970	987	988	968
WAO-uitkeringen	1 000	737	760	784	798	795	773
Wajong-uitkeringen	1 000	121	126	129	132	136	140
WAZ-uitkeringen	1 000	57	57	57	57	57	56
Ziekteverzuim particuliere bedrijven	%	5,4	5,5	5,4	5,4	4,8	.
4. Loon en loonkosten							
Verdiende lonen per maand van voltijdwerknemers	euro	2 323	2 398	2 561	2 665	2 754	.
Landbouw en visserij	euro	1 868	1 959	2 073	2 091	2 204	.
Industrie en bouwnijverheid	euro	2 230	2 287	2 451	2 545	2 628	.
Commerciële dienstverlening	euro	2 330	2 403	2 556	2 662	2 751	.
Niet-commerciële dienstverlening	euro	2 468	2 566	2 741	2 849	2 936	.
Cao-lonen per uur (incl. bijzondere beloningen)	2000=100	96,8	100	104,4	108,2	111,2	112,6*
Particuliere bedrijven	2000=100	96,8	100	104,2	107,8	110,7	112,4*
Gesubsidieerde sector	2000=100	96,6	100	105,2	109,6	112,8	113,4*
Overheid	2000=100	97,0	100	104,4	109,0	112,5	113,0*
5. Inkomen, consumptie en vermogen							
Bestedbaar inkomen per huishouden	1 000 euro	.	.	27,5*	28,3*	28,0*	.
Eenpersoonshuishouden	1 000 euro	.	.	16,0*	16,5*	16,4*	.
Meerpersoonshuishouden	1 000 euro	.	.	33,2*	34,2*	34,0*	.
Dynamische koopkrachtverandering van personen	%	1,2	2,0	.	1,7*	-0,1*	.
Bestedingen per huishouden	1 000 euro	23,2	24,4	.	.	28,0*	.
Consumptie (volumemutatie per persoon)	%	.	2,8*	0,4*	0,7*	-1,4*	0,1*
Vermogen per huishouden	1 000 euro	93	108	113*	.	.	.
Consumentenprijsindex (alle huishoudens)	2000=100	.	100	104,2	107,6	109,9	111,2